
Міжнародна конференція з історії техніки Європейського наукового фонду та Фонду історії технології Нідерландів «Технології та контакти Схід— Захід: трансфер технологій, паралельна історія, європейські лабораторії» (Болгарія, Софія, 17—20 червня 2010 р.)

17—20 червня 2010 р. Європейський науковий фонд, Фонд історії технології Нідерландів, Технологічний університет м. Ейндховен (Нідерланди), Софійський університет «Св. Климент Охридський», Пловдивський університет «Паїсій Хилендарський» та Болгарська академія наук провели у Софії закриття Програми Європейського наукового фонду «Відкриваючи Європу» (Inventing Europe), об'єднане з Четвертою пленарною конференцією з історії техніки мережі «Tensions of Europe» за темою «Технології та контакти Схід—Захід: трансфер технологій, паралельна історія, європейські лабораторії».

Метою даних заходів стало акцентування уваги на ключовій ролі еволюції техніки та технічних змін в європейській історії. Програма конференції була спрямована на сприяння критичним дискусіям, творчому обміну ідеями та досвідом у формальній та неформальній обстановці. Організатори конференції запропонували учасникам не обмежуватись розглядом тільки історії науки та техніки окремих держав, а комплексно обговорити транснаціональний технологічний розвиток, який був і залишається потужним фактором формування європейського простору; висвітлити процеси «циркуляції» технологій між Східною та Західною Європою; їх адаптацію до нових умов.

Переважає більшість доповідей торкалась періоду після другої світової війни, під час якої Європа відіграла роль своєрідної «лабораторії», де йшли «експерименти» з ідеологічними і політичними режимами, що визначали шляхи передачі знань і технологій. Проте для виявлення в далекосяжній перспективі витоків практики поширення ідей, навичок і людей в Європі розглядався також період від середини XIX століття

до формування Східної та Західної Європи. Хоча традиційно історія «холодної війни» вважається історією розриву та фрагментації наукових зв'язків, проте учасники конференції наводили приклади формування контактів та співпраці в межах внутрішньоевропейського трансферу технологій протягом XX століття.

Доповіди 165 учасників конференції з 23 країн охоплювали широкі географічний і тематичний діапазони, що дозволило належним чином відобразити й обговорити особливості та етапи технологічних стосунків між Сходом та Заходом, детально розглянути феномен «залізної завіси» у багатьох наукових, технічних і промислових галузях — фізиці, енергетиці, радіо- та телевізійному мовленні, телефонії, автомобілебудуванні, розробці стандартів безпеки, комп'ютерних, ядерних, військових та космічних технологіях, залізничному та авіаційному транспорті, кінематографії, архітектурі, біотехнології, охороні довкілля.

Творчій роботі конференції, безумовно, сприяло те, що вона проходила у столиці Болгарії Софії — місті з багатою історією, яка починається з VIII ст. до н. е., коли тут виникло фракійське поселення. У Софії збереглися візантійські, римські та османські споруди, працюють декілька музеїв та галерей. Розташований у самому центрі міста Софійський університет, в головному корпусі якого проводились засідання, є найстарішим вищим навчальним закладом у Болгарії, заснованим у 1888 році. Учасники конференції відвідали також Національний палац культури та переглянули науково-документальний фільм «Імперія шуму», в якому висвітлювалася технологія та політичне значення феномену глушіння радіостанцій у XX столітті.

А.С. Литвинко, д-р істор. наук